

VEJEN SOM LAR-ANLÆG?

Store mængder regnvand i byerne er et problem, uanset hvor regnen falder. Vejmyndigheden og spildevandsselskabet er hovedaktører, når det gælder bortledning af regnvand, og der kan være store fordele, målt både på effekt og økonomi, i at samarbejde om løsninger og udnytte vejarealerne til bortledning af vand.

De tekniske løsninger spænder fra traditionelle afvandings- og spildevandsledninger under vejbanen til åbne grøfter, vejbede, permeable belægninger og egentlige skybrudsveje. Løsningen afhænger dels af vandafledningsbehovet og -mulighederne på stedet, dels af om det er et spildevandsprojekt, et vejafvandingsprojekt eller måske et fælles projekt.

VEJVAND ELLER SPILDEVAND?

Regnvand er nemlig ikke bare regnvand. Vejmyndigheden og spildevandsselskabet er med afsæt i hver sin lov hjemmel både forpligtet og begrænset i forhold til opgaven med at aflede regnvand. Lidt firkantet kan det udtrykkes sådan, at vejmyndigheden kun må og skal sikre afledning af det vand, der falder på de offentlige veje (og føre tilsyn med vejafvandingen på private fællesveje). Størrelse og kapacitet af de anlæg, som vejmyndigheden må etablere, afhænger af, hvad der er nødvendigt for fremkommeligheden og trafikikkerheden på den pågældende vej.

Vejvandet bliver først spildevandsselskabets ansvar, når og hvis det efter bortledning fra vejbanen ledes videre over i et spildevandsteknisk anlæg, som tilhører selskabet. For så vidt angår det vand, der falder uden for vejarealet, har spildevandsselskabet kun ansvar for spildevandsafledningen fra tage og befæstede overfladearealer til det serviceniveau, der er fastsat i kommunens spildevandsplan.

FÆLLES PROJEKTER

Kommuner og spildevandsselskaber efterspørger imidlertid i stigende grad muligheder for at samarbejde om løsninger, der håndterer regnvand, uanset hvor vandet falder. I de senere år er da også gennemført tilpasninger af lovgivningen, der til en vis grad tilgodeser dette behov.

I lov om offentlige veje er det nu præciseret, at loven blandt andet skal medvirke til, at andre former for infrastruktur kan placeres i forbindelse med vejen. Af lovbemærkningerne

fremgår yderligere, at vejmyndigheden ved administration af loven må tage hensyn til blandt andet klimamæssige forhold. Alt andet lige er mulighederne for at samarbejde med spildevandsselskabet om klimaløsninger og eventuelt at anbringe LAR-anlæg i forbindelse med vejen således forbedret.

Hvis der er plads i eller under vejarealet, kan det være en god idé at etablere spildevandstekniske anlæg i form af f.eks. faskiner eller regnvandsbassiner, der kan virke som forsinkelsesbassiner, både for tag- og overfladevand fra tilstødende ejendomme og for vejafvandingen. Hvis den primære funktion er afledning af tag- og overfladevand, vil der være tale om spildevandstekniske anlæg, som ejes af spildevandsselskabet, og hvor placeringen i vejarealet kræver tilladelse fra vejmyndigheden.

Spildevandsselskaberne fik med ændring af betalingsloven i 2013 blandt andet mulighed for at indgå medfinansieringsaftaler, som giver selskabet mulighed for at bidrage til finansieringen – både anlæg og drift – af alternative klimaprojekter; dvs. anlæg, der uden at

være spildevandstekniske anlæg også har en spildevandsafledningsfunktion. Det kan f.eks. være en vej, der anlægges på en sådan måde, at den kan fungere som skybrudsvej i tilfælde af ekstrem nedbør. Eller trafikregulerende vejbede, der også kan optage overfladevand fra de omkringliggende ejendomme.

En medfinansieringsaftale skal godkendes af Forsyningssekretariatet, og ordningen er underlagt en række betingelser, bl.a. at den alternative løsning skal være mere omkostningseffektiv for spildevandsselskabet end sædvanlig afledning af spildevandet, og spildevandsselskabet må ikke selv være ejer af projektet. Ejerskab, bygherreansvar og drift af den alternative løsning skal derfor ligge hos en anden part, f.eks. kommunen eller en ejerforening.

Hvis klima- eller LAR-anlægget er etableret som et medfinansieringsprojekt, har spildevandsselskabet imidlertid mulighed for at indregne finansierings- og driftsomkostninger – og få tillæg for disse – selvom selskabet ikke ejer anlægget.

Spildevandsselskabet kan også lovligt betale til anlæg og drift af f.eks. vejbede, der aflaster selskabets afledning af tag- og overfladevand, selvom der ikke er indgået en egentlig medfinansieringsaftale. I så fald kan selskaberne imidlertid ikke opnå tillæg til indtægtsrammen. Derfor vil selskabet skulle afholde omkostningerne for selskabets indtægtsramme.

VILKÅR OG AFTALER

Klima- eller LAR-anlæg, der anbringes i

vejarealet, forudsætter altid en myndighedsbehandling hos vejmyndigheden i form af gravetilladelse og – hvis det er anlæg over jorden – muligvis også en tilladelse efter vejlovens § 80. Tilladelsen vil normalt indeholde vilkår, der både regulerer arbejdets udførelse, men også hvilke rettigheder og forpligtelser der fremadrettet skal gælde for anlægget i vejarealet. Vejmyndigheden er i den forbindelse forpligtet til at iagttage hensynet til vejens primære trafikale funktion, herunder vejens eventuelle behov for udvidelse, som efter omstændighederne kan være begrænsende for placeringen af et klima- eller LAR-anlæg.

Men det kan også overvejes, om der er anledning til at give klima- eller LAR-anlægget en bedre retsstilling i vejens areal, end hvad der normalt gælder for fremmede forsyningsanlæg i vejarealet, jf. gæsteprincippet i vejlovens § 77, stk. 1. Hvis anlægget – ud over at være alment samfundsnyttigt og formentlig også dyrt – tillige er til gavn for vejen og vejens trafikanter, fordi det bidrager til vejafvandingen, kan det overvejes aftalemæssigt at fravige eller begrænse gæsteprincippet med hjemmel i vejlovens § 77, stk. 2. Vejmyndigheden skal være opmærksom på, at fremtidige vejprojekter i så fald kan blive mere bekostelige, fordi vejmyndigheden – hvis gæsteprincippet er fraveget – skal afholde omkostninger til eventuel nødvendig flytning eller ændring af spildevandsselskabet. Gæsteprincippet bør derfor kun fraviges eller begrænses, hvis vejmyndigheden ud fra en samlet betragtning finder dette hensigtsmæssigt.

RELEVANTE OVERVEJELSER

Vejmyndigheder og spildevandsselskaber, der går med tanker om fælles klimaprojekter, bør overveje, hvilken samarbejdsmodel der er mest egnet for dem. I overvejelserne kan indgå:

- Er det primære formål med anlægget vejafvandning eller afledning af tag- og overfladevand?
- Ønsker spildevandsselskabet eller vejmyndigheden at stå for anlæg og drift af anlægget?
- Hvordan skal anlæggets placering i vejarealet sikres, hvis det ejes af spildevandsselskabet? ■

Line Markert
Advokat
lma@horten.dk

Anne Sophie K. Vilsbøll
Advokat
akv@horten.dk